

แนวทางการประเมินผลโครงการวิจัย

ประกอบการเสนอของงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 ตามมติคณะรัฐมนตรี

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ได้เสนอแนะทางการประเมินผลโครงการวิจัยสำหรับหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้แต่ละหน่วยงานใช้เป็นแนวทางประกอบการพิจารณาความเป็นไปได้ทางวิชาการและงบประมาณ รวมทั้งการจัดเรียงลำดับความสำคัญของโครงการวิจัยที่เสนอของงบประมาณประจำปี ตามมติคณะรัฐมนตรี โดยเห็นสมควรกำหนดให้แต่ละหน่วยงานจัดตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงานเพื่อทำหน้าที่ประเมินผลโครงการวิจัยก่อนทำการวิจัย และจัดเรียงลำดับความสำคัญ (priority) แล้วส่งผลการประเมินผลพร้อมแบบแสดงแผนความต้องการภาพรวมงานวิจัยของหน่วยงานภาครัฐที่เสนอของงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 ตามมติคณะรัฐมนตรี (แบบ ว-6) ให้ วช. เพื่อดำเนินการต่อไป

แนวทางการประเมินผลโครงการวิจัย ประกอบด้วย

1. ความสอดคล้อง [10 คะแนน]

1.1. ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10

(พ.ศ. 2550-2554) มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) เพียงใด ซึ่งประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์ (ผนวก 2) ดังนี้

- 1.1.1 ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้
- 1.1.2 ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ
- 1.1.3 ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน
- 1.1.4 ยุทธศาสตร์การพัฒนามาตรฐานความหลากหลายทางชีวภาพและการสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
- 1.1.5 ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ

1.2 นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ (พ.ศ. 2551-2553) มีความสอดคล้องกับนโยบายและ

ยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ (พ.ศ. 2551-2553) เพียงใด ซึ่งประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์ (ผนวก 3) ดังนี้

- 1.2.1 การสร้างศักยภาพและความสามารถในการพัฒนาทางเศรษฐกิจ
- 1.2.2 การสร้างศักยภาพและความสามารถในการพัฒนาทางสังคม

- 1.2.3 การสร้างศักยภาพและความสามารถในการพัฒนาทางวิชาการ และทรัพยากรบุคคล
- 1.2.4 การเสริมสร้างและพัฒนาทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 1.2.5 การบริหารจัดการความรู้ ผลงานวิจัย ทรัพยากร และภูมิปัญญาของประเทศสู่การใช้ประโยชน์ด้วยยุทธวิธีที่เหมาะสม

1.3 กลุ่มเรื่องที่ควรวิจัยเร่งด่วนตามนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ (พ.ศ. 2551-2553) ซึ่งประกอบด้วย 10 กลุ่มเรื่อง ดังนี้

- 1.3.1 การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง
- 1.3.2 ความมั่นคงของรัฐและการเสริมสร้างธรรมาภิบาล
- 1.3.3 การปฏิรูปการศึกษา
- 1.3.4 การจัดการน้ำ
- 1.3.5 การพัฒนาพลังงานทดแทน
- 1.3.6 การเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรเพื่อการส่งออกและลดการนำเข้า
- 1.3.7 การป้องกันโรคและการรักษาสุขภาพ
- 1.3.8 การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพ
- 1.3.9 เทคโนโลยีใหม่และเทคโนโลยีที่สำคัญเพื่ออุตสาหกรรม
- 1.3.10 การบริหารจัดการการท่องเที่ยว

ให้ประเมินผลในภาพรวมว่า โครงการวิจัยที่มีความสอดคล้องกับหลายยุทธศาสตร์ และกลุ่มเรื่องเร่งด่วนตามนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ (พ.ศ. 2551-2553) ควรจะได้รับคะแนนความสอดคล้องสูงกว่าโครงการวิจัยที่มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่น้อยกว่า ทั้งนี้ หน่วยงานภาครัฐอาจนำความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของหน่วยงานของตน (แผนปฏิบัติราชการ 4 ปี) มาร่วมพิจารณาประเมินผลโครงการวิจัยได้ โดยมีคะแนนรวมสูงสุดไม่เกิน 10 คะแนน

2. คุณค่าทางปัญญาของโครงการวิจัย [60 คะแนน]

2.1 ปัจจัยการวิจัย (input) [20 คะแนน]

- 2.1.1 หัวเรื่องของการวิจัยน่าสนใจ เป็นประเด็นเร่งด่วน (hot issue) ที่มีความสำคัญและจำเป็นต้องทำวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาอย่างเร่งด่วนเพียงใด
- 2.1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัยมีความชัดเจนและเป็นรูปธรรมหรือไม่
- 2.1.3 โครงสร้างคณะผู้บริหาร โครงการวิจัย/ผู้ร่วมวิจัยมีความเหมาะสมและมีความพร้อมคือครอบคลุมทุกสาขาวิชาการหรือกลุ่มวิชาในเรื่องที่วิจัยเพียงใด
 - 1) แสดงให้เห็นถึงความพร้อมของคณะผู้วิจัยที่จะดำเนินงานวิจัยได้สำเร็จ
 - 2) มีวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการวิจัย และมีความเหมาะสมกับภาระหน้าที่ที่กำหนดไว้ในโครงการวิจัย

- 3) เป็นที่ยอมรับในวงวิชาการด้านการวิจัย
 - 4) การอุทิศเวลาให้กับการทำการวิจัย ตลอดโครงการวิจัย
 - 5) มีจรรยาบรรณนักวิจัย (ผนวก 9) และความรับผิดชอบสูง (ไม่มีประวัติติดค้างการส่งรายงานการวิจัย/การเงิน)
- 2.1.4 สนับสนุนและเปิดโอกาสให้นักวิจัยรุ่นใหม่เข้ามามีส่วนร่วมในการทำการวิจัย เพื่อเป็นการสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องหรือไม่
- 2.1.5 มีผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องและการตรวจเอกสารอ้างอิงอย่างสมบูรณ์เพียงใด
- 1) แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับองค์ความรู้ ทฤษฎี สมมุติฐาน หรือกรอบแนวความคิดเดิมที่เกี่ยวข้อง เพื่อแสดงความเกี่ยวเนื่องและความสัมพันธ์ของเรื่องที่ทำการวิจัยกับผลการวิจัยอื่น ๆ ทั้งในและต่างประเทศ ให้เห็นว่าจะใช้สนับสนุนหรือเป็นแนวทางในการวิจัย
 - 2) มีการอ้างอิงผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอย่างครบถ้วน ชัดเจน ถูกต้องตามระบบสากลนิยม
- 2.1.6 จัดทำแผนการดำเนินงานตลอดโครงการวิจัยได้ชัดเจนและเป็นรูปธรรมเพียงใด
- 1) ระบุขั้นตอนและระยะเวลาทำการวิจัยของโครงการวิจัยโดยละเอียด และเหมาะสมกับเวลาและสถานที่
 - 2) แสดงความพร้อมในการทำการวิจัยที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเพื่อประโยชน์ในการติดตามประเมินผล
- 2.1.7 มีความพร้อมด้านสถานที่และอุปกรณ์ในการทำการวิจัยหรือไม่
- 1) เหมาะสมกับสภาพเงื่อนไขของสังคม และสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับโครงการวิจัย
 - 2) ระบุสถานที่ทำการวิจัย ทั้งในห้องปฏิบัติการ เรือนทดลอง/ภาคสนามหรือสถานที่เก็บตัวอย่างให้ชัดเจน เหมาะสมกับงานวิจัย
 - 3) ความพร้อมของอุปกรณ์ที่จะใช้ทำการวิจัย มีความเหมาะสมและตรงกับงานวิจัย
- 2.1.8 งบประมาณที่ใช้ทำการวิจัยมีความเหมาะสมหรือไม่

2.2 กระบวนการวิจัย (process) [20 คะแนน]

- 2.2.1 ระบุกลยุทธ์การเชื่อมโยงขั้นตอนการวิจัยอย่างสมบูรณ์ ถูกต้อง ชัดเจน และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัยเพียงใด
- 2.2.2 แสดงแผนการถ่ายทอดเทคโนโลยี หรือผลการวิจัยสู่กลุ่มเป้าหมาย หรือส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาขั้นต่อไปหรือเป็นการบริหารงานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยระบุกลุ่มเป้าหมายวิธีการถ่ายทอด ระยะเวลา สถานที่ ฯลฯ ให้ชัดเจน และมีรายละเอียดของงบประมาณในส่วนนี้ด้วยหรือไม่

2.3 ผลผลิตการวิจัย (output) [20 คะแนน]

- 2.3.1 งานวิจัยที่จะก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ เช่น ด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การท่องเที่ยวและการพาณิชย์ และการสร้างคุณค่าเพิ่มทางสังคมและวัฒนธรรม เช่น การสร้างปัญญาให้ประชาชนในประเทศลดขึ้น มีคุณธรรม จริยธรรม ศีลธรรม ฯลฯ ในแต่ละขั้นตอนของการวิจัยและพัฒนาอย่างเป็นระบบและครบวงจรตามรูปแบบห่วงโซ่มูลค่า (value chain) ด้วยเพียงใด
- 2.3.2 แสดงผลสำเร็จที่คาดว่าจะได้รับเมื่อสิ้นสุดการวิจัยได้ชัดเจนเพียงใด
- 2.3.3 ระบุกลุ่มเป้าหมายที่จะได้รับประโยชน์ และผลกระทบจากผลงานวิจัยที่คาดว่าจะเกิดขึ้น รวมทั้งสนองตอบยุทธศาสตร์อะไรในยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) และนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ (พ.ศ. 2551-2553) ทั้งนี้อาจรวมถึงยุทธศาสตร์ของหน่วยงาน (แผนปฏิบัติการ 4 ปี) ด้วยเพียงใด
- 2.3.4 แสดงจำนวนนักวิจัยรุ่นใหม่ที่เกิดจากการดำเนินงานวิจัยนี้หรือไม่

3. ผลกระทบของโครงการวิจัย (impact) [30 คะแนน]

- 3.1 ผลลัพธ์ (outcome) ของงานวิจัยจะทำให้เกิดผลกระทบในด้านต่าง ๆ หรือไม่ ตามยุทธศาสตร์ ดังนี้
 - 3.1.1 ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554)
 - 1) การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้
 - 2) การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ
 - 3) การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน
 - 4) การพัฒนาบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพและการสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
 - 5) การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ
 - 3.1.2 นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ (พ.ศ. 2551-2553)
 - 1) การสร้างศักยภาพและความสามารถในการพัฒนาทางเศรษฐกิจ
 - 2) การสร้างศักยภาพและความสามารถในการพัฒนาทางสังคม
 - 3) การสร้างศักยภาพและความสามารถในการพัฒนาทางวิชาการ และทรัพยากรบุคคล
 - 4) การเสริมสร้างและพัฒนาทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 - 5) การบริหารจัดการความรู้ ผลงานวิจัย ทรัพยากร และภูมิปัญญาของประเทศสู่การใช้ประโยชน์ด้วยยุทธวิธีที่เหมาะสม

- หมายเหตุ :
1. แนวทางการประเมินผลโครงการวิจัยที่ วช. เสนอแนะดังกล่าว หน่วยงานภาครัฐสามารถใช้เป็นแนวทางในการประเมินผลโครงการวิจัย โดยสามารถปรับปรุงได้ตามความเหมาะสมกับหน่วยงาน
 2. ผลรวมของคะแนนทั้งหมดเท่ากับ 100 คะแนน
-